

## Absztrakt az MDE 2024. június 6-ai szemináriumához

Marosán Bence Péter: Fenomenológiai pszichológia – Husserlnél és ma

Edmund Husserl (1859-1938) paradigmikus, mozgalomindító művében, az 1900-ban és 1901-ben két részletben megjelent, Logikai vizsgálódások c. munkájában fektette le a fenomenológiai filozófia alapjait. A „fenomenológia” meghatározása szerint „a tudat jelenségeinek (fenoménjeinek) leíró tudománya”. Magát a fenomenológiát azonban Husserl, legalábbis a Logikai vizsgálódások második kiadásában, 1912-ben, drasztikusan elhatárolja a pszichológiától. „A fenomenológia nem deskriptív pszichológia”. A pszichológiát ugyanis alapvetően empirikus orientációjú, természetüknél fogva lényegileg esetleges törvények kutatásának tekinti, míg a fenomenológia a tudat olyan törvényszerűségeit vizsgálja, amelyek minden lehetséges tudat esetében apriori, tehát a tapasztalattól lényegi módon független, univerzális szükségszerűséggel állnak fenn.

Husserl azonban lehetségesnek tart egy fenomenológiai pszichológiát, amely a tudati élmények apriori szerkezetét és tulajdonságait vizsgálja. Ennek, 1925-ben, külön szemináriumot is szentel, Fenomenológiai pszichológia címmel, valamint utolsó fő művében, az 1936-ban íródott, és részben akkor meg is jelent, Az európai tudományok válsága és a transzcendentális fenomenológia c. művében részletesen is foglalkozik vele.

A jelen előadásban azzal szeretnék közelebbről foglalkozni, hogy pszichológiai témák, problémák hogyan közelíthetők meg a husserli fenomenológia szemszögéből. Ennek során tekintettel leszek arra, hogy Husserl, valamint mindenekelőtt tanítványa, Martin Heidegger (1889-1976) nyomán kibontakozott egy külön szakpszichológiai diszciplína, mely a fenomenológia alapján határozta meg magát, melynek egyik első képviselője a svájci pszichiáter, Ludwig Binswanger volt (1881-1966), és amelynek egészen máig ívelő gazdag hagyománya van. A fenomenológiai pszichológia egykori és mai teljesítményei alapján szeretnék beszélni e megközelítés általam legfontosabbnak látott sajátosságairól és jellegzetességeiről.